

Nr 8.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid; given Stockholms slott den 3 januari 1933.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid.

GUSTAF.

Ivar Vennerström.

Förslag
till
L a g
om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid.

Härigenom förordnas som följer:

I den omfattning Konungen bestämmer må värnpliktig, som under tiden den 1 mars 1933—den 28 februari 1934 skulle hava inryckt till i § 27 mom. 1 värnpliktslagen föreskriven värnpliktstjänstgöring, helt eller delvis frikallas från denna tjänstgöring.

Värnpliktig, som i enlighet med vad nyss sagts vinner frikallelse från annan tjänstgöring än repetitionsövning, må enligt Konungens bestämmande frikallas från tjänstgöring, varom i nämnda lagrum stadgas, jämväl till den del tjänstgöringen skulle hava ägt rum efter utgången av februari månad 1934.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1933.

---

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 3 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENG-
BERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför:

Det statsfinansiella läget har nödvändiggjort en stark begränsning av utgifterna under fjärde huvudtiteln. För genomförandet av denna begränsning har det befunnits ofrånkomligt att under nästkommande budgetår i viss omfattning inställa övningarna för de värnpliktiga vid hären och marinen.

De av mig avsedda inskränkningarna i värnpliktsutbildningen, vilka böra omfatta en tidrymd av ett år, torde av praktiska skäl böra taga sin början den 1 mars 1933 och alltså fortgå till och med den 28 februari 1934. Beträffande hären har chefen för generalstaben, efter erhållet uppdrag, framlagt plan för den värnpliktsutbildning, vilken förutsättes skola äga rum under ifrågavarande tidsperiod. För marinens del har en motsvarande plan utarbetats av särskilda utav mig därtill anmodade sakkunniga; chefen för marinestaben, som, efter chefens för kustartilleriet hörande, yttrat sig över sistnämnda plan, har lämnat densamma utan anmärkning.

Uti § 27 värnpliktslagen (S. F. S. 1925:337) äro bestämmelser meddelade rörande de värnpliktigas utbildningstid m. m. under fredstid. Dessa bestämmelser avse icke blott värnpliktstjänstgöringens längd och fördelning på olika vapenövningar — första tjänstgöring och repetitionsövningar eller tjänstgöring i en följd — utan även tiden för fullgörande av ifrågavarande tjänstgöring så tillvida, att de särskilda vapenövningarna bestämts skola taga sin början respektive fullgöras visst år, räknat från och med det år den värnpliktige undergått inskrivning. Med iakttagande härav äger Kungl. Maj:t bestämma tidpunkten för inryckning till de olika vapenövningarna. Föreskrifterna i detta hänseende meddelas av Kungl. Maj:t uti de för respektive utbildningsår — som i regel räknas från början av november ena året till slutet av oktober påföljande år — fastställda vapenövningstabellerna.

Vid utarbetande av den utav chefen för generalstaben framlagda planen för de värnpliktigas tjänstgöring vid hären har, enligt vad generalstabs-

Hären.

chefen framhållit, den ledande tanken varit att i första hand tillgodose värnpliktsutbildningen vid härens huvudtruppslag, infanteriet, samt därefter vid artilleriet; vad angår övriga truppslag, har värnpliktsutbildningen förutsatts helt eller till största delen komma att inställas. Vid huvuddelen av de truppförband, där värnpliktsutbildning skulle äga rum, har utbildningen avsetts skola omfatta första tjänstgöringen och en repetitionsövning i en följd, allt till tiden överensstämmande med gällande värnpliktslag. I syfte att möjliggöra regelmässig utbildning i trupp under repetitionsövningarna 1933 har föreslagits, beträffande infanteriregementena å fastlandet, att värnpliktskontingenterna vid två truppförband skola under tiden för dessa övningar sammanföras till ett truppförband. För officers- och reservofficersaspiranterna vid samtliga truppslag avses ingen begränsning av utbildningen.

Chefens för generalstaben förslag innebär följande med avseende å de värnpliktiga, vilka enligt gällande bestämmelser skola inrycka till värnplikts-tjänstgöring under tiden den 1 mars 1933—den 28 februari 1934:

1. Värnpliktiga i linjetjänst.

a) Värnpliktiga med undantag av studenter och likställda.

Värnpliktiga, vilka enligt gällande bestämmelser hösten 1933 skola fullgöra *andra repetitionsövningen* — med undantag dels av de till garnisonstjänst vid Göta livgarde från andra än Stockholms inskrivningsområde uttagna värnpliktiga dels ock av vissa värnpliktiga avsedda för infanteriskjutskolans övningskompani — inkallas icke till tjänstgöring.

Till *tredje repetitionsövningen* inkallas underbefäl eller fackmän med undantag av dem, vilka tillhöra Göta livgardes fästningsbataljon i Vaxholm och Kronobergs regementes detachement i Karlskrona.

Första tjänstgöringen respektive *första repetitionsövningen* avses skola äga rum i följande omfattning:

Infanteriet. Värnpliktiga tillhörande den s. k. höstgruppen av årsklass 1933, för vilka tjänstgöring skulle ägt rum under tiden oktober 1933—februari 1934, inkallas ej. Värnpliktiga tillhörande höstgruppen av årsklass 1931 inkallas icke till första repetitionsövning.

Värnpliktiga tillhörande den s. k. vårgruppen av årsklass 1933, vilka skulle inrycka vid Göta livgardes fästningsbataljon i Vaxholm och vid Kronobergs regementes detachement i Karlskrona i februari 1934, inkallas icke till tjänstgöring. Värnpliktiga tillhörande nämnda grupp av årsklass 1931 inkallas icke till första repetitionsövning vid berörda bataljon och detachement.

Värnpliktiga tillhörande vårgruppen av årsklass 1931, vilka under år 1933 skulle inrycka vid Gotlands infanterikår till första repetitionsövning, inkallas icke.

Värnpliktiga tillhörande den s. k. sommargruppen av årsklass 1932 inkallas vid samtliga infanteritruppförband utom Göta livgardes fästningsbataljon i Vaxholm och Kronobergs regementes detachement i Karlskrona i vanlig ordning för fullgörande av första tjänstgöring samt första repetitionsövning i en följd, med inryckning för underbefäl eller fackmän i mars och för övriga värnpliktiga i maj 1933 och med utryckning för samtliga i oktober samma år. Av de till nyssnämnda grupp och årsklass hörande värnpliktiga, vilka äro avsedda för nämnda bataljon och detachement, inkallas endast underbefäl eller fackmän. Dessa fullgöra första tjänstgöring — med inryckning i april 1933 — men däremot ej första repetitionsövning.

De för garnisonstjänst vid Göta livgarde från andra än Stockholms inskrivningsområde uttagna värnpliktiga skola i vanlig ordning fullgöra första tjänstgöring samt två repetitionsövningar i en följd.

För särskild tjänstgöring vid Norrbottens regemente från andra än Norrbottens inskrivningsområde uttagna värnpliktiga, vilka skulle inryckt till tjänstgöring under år 1933, inkallas icke härtill.

Av värnpliktiga — årsklass 1932 — avsedda för infanteriskjutskolans övningskompani, fullgöra de, som tillhöra första tjänstgöringsgruppen, första tjänstgöring och första repetitionsövning i en följd (men däremot ej andra repetitionsövning) med inryckning i mars 1933; av de värnpliktiga, som tillhöra andra tjänstgöringsgruppen, skola omkring 45 man fullgöra första tjänstgöring (men däremot ej första och andra repetitionsövningarna) med inryckning i april 1933, medan cirka 40 man skola fullgöra såväl första tjänstgöringen som två repetitionsövningar i en följd med inryckning likaledes i april 1933.

Kavalleriet. Någon inkallelse till tjänstgöring kommer icke att äga rum av värnpliktiga tilldelade kavalleriet.

Artilleriet. Vid samtliga artilleritruppförband utom Bodens och Karlsborgs artilleriregementen skola värnpliktiga till ett sammanlagt antal av cirka 610 man inkallas för fullgörande av första tjänstgöring samt första repetitionsövning i en följd.

Värnpliktiga tillhörande de s. k. höstinryckande av årsklass 1931 respektive årsklass 1933, vilka under år 1933 skulle inrycka vid Bodens artilleriregemente till första repetitionsövning respektive första tjänstgöring, inkallas icke. Av värnpliktiga tillhörande de s. k. vårinryckande av årsklass 1932 inkallas endast cirka 80 man till första tjänstgöring och första repetitionsövning i en följd.

Vid Karlsborgs artilleriregemente inkallas hela värnpliktskontingenten av årsklass 1932 till första tjänstgöring. Någon inkallelse till första repetitionsövning äger icke rum vid detta regemente.

Ingenjörtrupperna. För värnpliktiga tilldelade ingenjörtrupperna är någon inkallelse icke avsedd att äga rum.

Träng- och intendenturtrupperna. Vid träng- och intendenturtrupperna avses inkallelse komma att ske allenast av underbefäl eller fackmän för fullgörande av första tjänstgöring — men däremot icke första repetitionsövning.

b) Studenter och likställda.**Befälstjänst.**

Infanteriet. Vid infanteriet kommer tjänstgöringen att fullgöras i vanlig omfattning.

Övriga truppslag. Inkallelse till första tjänstgöring sker i vanlig ordning. Repetitionsövning fullgöres endast av studenter och likställda, som tillhöra truppförband, till vilka inkallelse av övriga värnpliktiga till repetitionsövning äger rum.

Specialtjänst.

Av för utbildning i specialtjänst uttagna studenter och likställda inkallas de, vilka uttagits för utbildning i intendenturbefattning, till adjutanter vid sjukvårdsformationer, till sjukhusunderofficerare och till läkarbiträden, för fullgörande av annan tjänstgöring än sådan, som motsvarar och infaller under repetitionsövning i september—oktober 1933. För övriga till specialtjänst uttagna studenter och likställda sker ej någon inskränkning i tjänstgöringen.

2. Ersättningsreserven.

Antalet tjänstgöringsdagar för ersättningsreserven — för innevarande budgetår beräknat till 785,000 — kommer under budgetåret 1933/1934 att ökas med 115,000 eller alltså till 900,000.

Marinen.

Vad marinens till *linjetjänst* uttagna värnpliktiga beträffar, torde till en början få erinras därom, att dessa värnpliktiga tilldelas fyra olika tjänster, nämligen allmän tjänst, sjötjänst eller stationstjänst vid flottan eller kustartilleritjänst vid kustartilleriet.

Den för tjänstgöringen vid marinens uppgjorda planen innebär följande med avseende å de värnpliktiga, vilka enligt vanliga grunder under tiden den 1 mars 1933—den 28 februari 1934 skola inrycka till värnpliktstjänstgöring:

Värnpliktiga sjökaptener och styrmän, som ej vinna anställning såsom reservkadetter, hemförlovas i oktober 1933. För maskinister och eldledningsmän samt för »övriga» allmän tjänst tilldelade värnpliktiga av årsklass 1933 tillhörande sjömanshusen nr 212—230 och 237—247 avses tjänstgöringen skola fortgå i vanlig ordning. »Övriga» allmän tjänst tilldelade värnpliktiga av årsklass 1933 tillhörande sjömanshusen nr 201—211 och 231—236, som enligt gällande grunder skola inrycka till tjänstgöring den 14 juli 1933, inkallas 30 dagar senare. Av dessa värnpliktiga hemförlovas omkring 100 man 30 dagar före den ordinarie utryckningsdagen.

Värnpliktiga, tilldelade sjötjänst, med ordinarie inryckningsdag i april 1933 respektive i oktober samma år, inkallas ej till tjänstgöring. Enär allmän tjänst tilldelade värnpliktiga icke kunna påräknas till fullt det antal, 1925 års marinorganisation förutsätter — vilket antal kräves med hänsyn till övriga

värnpliktsindragningar — avses dock, att erforderlig utfyllnad (cirka 40 man) skall beredas genom inkallelse av behövt antal sjötjänst tilldelade värnpliktiga med inryckning i april 1933.

Värnpliktiga, tilldelade stationstjänst, för vilka inryckning är fastställd att äga rum i april 1933 respektive i oktober samma år, skola ej inkallas till värnpliktstjänstgöring, dock att för studenter och likställda (jämväl expeditjonsbiträden) samt skrivbiträden inkallelse skall äga rum i vanlig ordning.

Kustartilleritjänst tilldelade värnpliktiga med tjänstgöring vid artilleri- och minavdelningarna, vilka enligt vanliga grunder skola inrycka i april 1933, inkallas ej till tjänstgöring. Under år 1933 avses icke någon repetitionsövning skola äga rum för värnpliktiga i kustartilleritjänst.

Värnpliktiga, tillhörande *ersättningsreserven*, inkallas vid flottan endast för tjänstgöring å statsisbrytarefartygen. För kustartilleriet har förutsatts, att antalet tjänstgöringsdagar för ersättningsreserven — som för innevarande budgetår upptagits till 80,000 dagar — skall reduceras till 75,000 dagar.

I detta sammanhang må nämnas, att utbildningen av kadetter och reservkadetter avses skola fortgå i vanlig omfattning.

Mot ett ordnande av värnpliktsutbildningen vid hären och marinen under tiden den 1 mars 1933—den 28 februari 1934, på sätt här ovan närmare utvecklats, har jag i stort sett intet att erinra. Vissa smärre jämkningar torde möjligen böra vidtagas. Dessa jämkningar komma dock icke att bli av sådan omfattning, att de påverka beräkningen av antalet värnpliktstjänstgöringsdagar.

Departements-
chefen.

Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga samt kadetter m. fl. under budgetåret 1933/1934 har i anslutning till den avsedda planen för värnpliktsutbildningen beräknats sålunda:

Hären:

Värnpliktiga i linjetjänst:

Studenter och likställda	600,000 dagar
Övriga värnpliktiga	1,531,900 »
<i>Ersättningsreserven</i>	900,000 »
	<hr/>
	3,031,900 dagar

Härtill bör läggas tjänstgöringsdagar enligt lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnplikts-tjänstgöring, beräknade till .....

75,000 »

Summa tjänstgöringsdagar vid hären 3,106,900.

Flottan:¹⁾

Värnpliktiga i linjetjänst	280,200 dagar
Kadetter m. fl.	24,600 »

¹⁾ För värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven, vilka inkallas för tjänstgöring å isbrytarefartygen, beräknas ej under fjärde huvudtiteln några tjänstgöringsdagar, enär kostnaderna för dessa värnpliktigas tjänstgöring avses skola bestridas av medel under tionde huvudtiteln.

Kustartilleriet:*Värnpliktiga i linjetjänst:*

Studenter och likställda	16,070 dagar
Övriga värnpliktiga	18,520 »
<i>Ersättningsreserven</i>	75,000 »
<i>Kadetter m. fl.</i>	8,410 »
<hr/>	
Summa tjänstgöringsdagar vid marinen	422,800.

Genom ett ordnande av tjänstgöringsförhållandena, på sätt förut angivits, komma åtskilliga värnpliktiga icke i tillfälle att i enlighet med nu gällande föreskrifter fullgöra dem enligt § 27 mom. 1 värnpliktslagen åliggande tjänstgöring. Därest de föreslagna inskränkningarna i övningarna skola få någon betydelse ur besparingssynpunkt, böra uppenbarligen nämnda värnpliktiga även för framtiden frikallas från den tjänstgöring, vilken de icke å föreskriven tid kunnat fullgöra. De värnpliktiga, vilka sålunda frikallas från annan tjänstgöring än repetitionsövning, böra givetvis befrias från tjänstgöring, varom i berörda lagrum stadgas, jämväl till den del tjänstgöringen skulle hava ägt rum efter utgången av februari månad 1934.

Departementschefen uppläser härefter ett inom departementet upprättat förslag till lag om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid samt hemställer, att sagda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Tor Ericsson-Årje.